

Gemeente van Jezus Christus,

Eén van de meest bekende films over het lijden en sterven van Jezus is tevens één van de meest indrukwekkende. Ik heb het over The Passion of the Christ van Mel Gibson. Veel mensen die deze film kijken worden geraakt door het onvoorstelbaar zware lijden van Jezus. Zo ook ik. Toen ik deze film voor de eerste keer keek verlangde ik naar het einde, laat het lijden toch voorbij zijn... Het is knap gemaakt dat deze film je zo doet beseffen hoe verschrikkelijk het lichamenlijk lijden voor Jezus moet zijn geweest. Je leeft echt mee en je wordt er stil van wanneer je bedenkt: Hij deed dat ook voor mij... En zo zijn er nog meer films die de nadruk leggen op het lichamenlijk lijden van Jezus. En ook in veel kunst, met name in Rooms-Katholieke kerken, zie je het lijdende en gebroken lichaam van Christus.

Het dieptepunt van dat lichamenlijk lijden was natuurlijk de kruisiging. Hoe de spijkers door zijn lichaam heen werden geslagen. Dat hij daaraan kwam te hangen. Om te kunnen blijven ademen moest de gekruisigde zich steeds optrekken aan die spijkers met helse pijn tot gevolg. Tot eindelijk het lichaam op was, zich niet meer kon optrekken en de gekruisigde door zuurstofgebrek stierf. Afschuwelijk... Maar opvallend genoeg niet heel belangrijk in de Bijbel... We lezen niets over spijkers, niets over uitputting, niet over verstikking, niets over de pijn die Jezus gevoeld moet hebben... In Marcus bijvoorbeeld lezen we over de kruisiging: 'Ze wilden Hem met mirre vermengde wijn geven, maar Hij nam die niet aan. Ze kruisigden Hem en verdeelden zijn kleren onder elkaar; ze dobbelden erom wie wat zou krijgen.' Die hele kruisiging wordt alleen genoemd in een bijzin. Ze kruisigden Hem. Marcus heeft het er uitgebreid over dat Jezus bespot wordt aan het kruis, maar het fysieke lijden... Het wordt alleen kort benoemd, net alsof het lichamenlijke lijden niet echt belangrijk is.

Films als The Passion of the Christ leggen zeer zwaar de nadruk op het lichamenlijke lijden van Jezus. Zelf heb ik ook ooit gedacht dat daar de kern van het lijden van Jezus lag. Bij het fysieke... Maar de Bijbel legt daar niet de nadruk, lijkt het van minder belang te vinden... En niets afdoende van het verschrikkelijke leed van geweld, geseling, marteling, kruisiging dat Jezus heeft meegemaakt, zijn er niet meer dan genoeg mensen die even erg hebben geleden... Of zelfs nog erger... Het lichamenlijke lijden van Jezus vindt allemaal plaats binnen één dag, binnen vierentwintig uur. Misschien was het de allerzwaarste dag voor een mens in de geschiedenis... Maar als je bedenkt dat er duizenden mensen zijn

geweest die zijn gekruisigd, enorme aantallen mensen die als slaaf werden mishandeld hun hele leven lang, mensen die op de meest wrede en langdurige manieren zijn gemarteld... Is Jezus' lichamenlijke lijden dan uniek? Is dat de prijs die betaald moest worden voor de verlossing van de mens? Het lichamenlijke lijden was een wezenlijk onderdeel van onze redding, maar het was niet de kern, het draait daar niet om...

Het lijden van Jezus aan het kruis gaat zoveel dieper dan alleen het lichamenlijke. Om dat goed te begrijpen moeten we onszelf eerst een vraag stellen: Wie is God? Daar kun je verschillende antwoorden op geven: God is liefde, God is de almachtige, de schepper, de Vader, de Zoon, de Heilige Geest, de allerhoogste... Wie is God? Een Jood zou antwoorden met de Shema, de Joodse geloofsbelijdenis: 'Luister, Israël de HEER, onze God, de HEER is één'. God is de enige, Hij is één. Zo heeft God zich aan ons geopenbaard. God is één, maar tegelijkertijd is God drie. De drie personen van Vader, Zoon en Heilige Geest. We hebben het over de Drie-eenheid. God is een volmaakt samenzijn van drie met elkaar. Zonder misverstand, zonder irritatie, zonder zelfzucht, zonder woede, zonder vrees, zonder wantrouwen. Ze zijn er volledig voor elkaar, vol liefde en toewijding. Ze overstijgen het met elkaar en zijn één. God is werkelijk drie in één.

Zo was het al voor de schepping. God bestond als de volmaakte. En dan begint het onvoorstelbare, eigenlijk begint daar al het lijden van Jezus, van God. God kiest ervoor om mensen te maken. En de volmaakte drie-enige God verlangt er naar om met de mens te zijn. Dat lezen we ook over het paradijs. God loopt daar met de mens door de tuin... Maar de mens keert zich af van God. De zondeval. De mens wil niet met God zijn, maar wil als God zijn. En zo komt er een scheiding tussen God en mens. Door zijn daden verdient de mens het om door God te worden verlaten, maar ondanks de afwijzing van de mens wil God nog steeds met de mens zijn.

En zo wordt de Zoon een mens. Volledig God, volledig mens. Dat vierten we met kerst. Immanuël: God met ons. In het evangelie van Johannes staat het nog veel nadrukkelijker: '[1] In het begin was het Woord, het Woord was bij God en het Woord was God. [14] Het Woord is mens geworden en heeft in ons midden gewoond.' Jezus is God met ons. Dat is ook de slotconclusie van het evangelie van Matteüs. Daar zegt Jezus als laatste woorden: 'En houd dit voor ogen: Ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voltooiing van deze wereld.' God wil met ons zijn, en daardoor werd Hij een mens. Met als doel om de scheiding tussen God en mens weg te nemen. Zodat God weer met de mens kon zijn.

Dat is de achtergrond van het kruis. Het verlangen van God om met de mens te zijn en dat Hij zichzelf daarvoor heeft gegeven. Maar de mens wilde Jezus niet. Hij werd verraden, verloochend, in de steek gelaten. De mensen die zichzelf dienaren van God, dienaren van Hem noemden wilden Hem ter dood brengen. Het volk van God riep tegen Hem: Kruisig Hem! En de aardse machthebbers lieten hem vastnagelen aan het kruis. Het is een vloekhout. Hij werd verhoogd als teken dat de aarde Hem niet wilde hebben. God wilde met de mens zijn, maar opnieuw wil de mens niet met God zijn.

Dat is de ene kant van het lijden. Het lijden dat de mens Jezus aandoet. De fysieke pijn, maar toch vooral de mens die op verschillende manieren tegen God zegt: 'wij willen niet dat U bij ons bent'. God werd mens om bij de mens te zijn, maar Jezus, God, werd verlaten door de mens.

Opnieuw wordt zo duidelijk dat de mens het niet verdiend om met God te zijn. Godverlatenheid is het enige mogelijke gevolg van onze daden. Dat is het diepste lijden, om zonder God te moeten zijn. Jezus nam dit lijden van ons over. Jezus hing aan het kruis. De aarde hoefde hem niet, maar ook de hemel werd voor Hem gesloten. Jezus was tussen hemel en aarde, de mens wilde Hem niet, God liet Hem alleen... Het werd duister... En toen klonk de wanhopige kreet: 'Eloï, Eloï, lema sabachtani?', 'Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?'

Wij zullen nooit kunnen bevatten wat daar toen gebeurde. Dat was het moment in de wereldgeschiedenis dat God God verliet. De drie-eenheid was gebroken. De diepste werkelijkheid van het universum was er niet meer. Nog voor de tijd begon was er al de eenheid tussen Vader, Zoon en Heilige Geest, maar die eenheid werd gebroken. God was van God gescheiden. God was buiten het bereik van God. God was God niet meer.

Het is verleidelijk om hier te denken: ach, het was maar even. Slechts een luttel aantal uur voor de opstanding, voordat God weer God was. Maar dan begrijpen wij niet hoe tijd werkt. Wij leven in de tijd, lineair, nog maar even en dan... Maar God staat boven de tijd. Daar is duizend jaar als één dag en één dag als duizend jaar. De God gebrokenheid was niet voor even, God was God niet meer.

Dat wat op alle mogelijke manieren volmaakt was, werd gebroken, stuk gemaakt. De eeuwige liefde veranderde in verlatenheid. Zo ver is God gegaan. Hij heeft zich niet alleen fysiek laten mishandelen, niet alleen zich laten vernederen door de mens, maar Hij heeft zichzelf kapot gemaakt. Hij heeft geleden. Met de zondeval wilde de mens als God zijn... We lezen dat dat ook het diepste

verlangen is van de duivel, om als God te zijn... Maar God geeft dat op aan het kruis. 'Eloï, Eloï, lema sabachtani?', 'Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?'

Waarom? Uit liefde... Voor ons... God heeft de volmaakte liefde tussen Vader-Zoon en Heilige Geest losgelaten, om met ons te kunnen zijn. Om ons te betrekken in Zijn liefde. Ons zondige mensen. Zonde is ten diepste leven zonder God. En daar kiezen we maar al te vaak voor. Dat was toen, en dat is nu echt niet anders. De mens durft zich niet over te geven aan de liefde van God, wij durven er niet op te vertrouwen. En dus werd Jezus aan het kruis genageld, wij durfden niet, wij wilden niet. Maar ondanks wie wij zijn wilde God wel. Dat is het kruis: onze lafheid, onze wreedheid, onze zonde oog in oog met Gods wonderbaarlijke liefde.

Is het met God-zijn echt zo veel waard dat God tot het uiterste gaat om met ons te zijn? Zijn onze levens dat waard? Zijn onze levens het waard dat de eeuwige, de almachtige, de allerhoogste kapot gaat voor ons? Ik denk van niet. Door te zondigen kiezen we steeds opnieuw voor een leven zonder Hem. Mag het volmaakte, het eeuwige dan stuk gaan voor ons? Nee, zou ik zeggen.

Maar God ziet het anders. Dat is genade, dat is liefde.

Het zet ons allen voor de vraag. De mensen toen, maar ook zeker ons: hoe reageren wij op die liefde? Blijven wij halsstarrig vasthouden aan de zonde, blijven wij keer op keer God verwerpen? Of accepteren wij de liefde van God? Laten wij God met ons zijn? Een relatie die ons vervult, rijker maakt. Een relatie die ons leven vorm geeft, ons laat zien wat werkelijk belangrijk is. Een relatie die nooit zal ophouden, ook niet na de dood. Aan het kruis, in god-verlatenheid bewijst God Zijn liefde voor ons...

Op het centrale moment in de wereldgeschiedenis moet Jezus kiezen tussen het bij de Vader zijn en het bij ons zijn. Hij kiest voor ons. Op datzelfde moment moet de Vader kiezen of Hij de Zoon bij ons laat zijn of dat Hij de Zoon bij zichzelf laat zijn. De Vader kiest ervoor om de Zoon bij ons te laten zijn. Van die keuzes hing alles af voor ons. Dat is het epicentrum van het christelijke geloof. Dat is de liefde van God. De zelfopofferende liefde van God om ondanks alles met ons te zijn... En wij... Willen wij met Hem zijn? Halleluja, amen.

Met eventuele reacties op deze preek kunt u terecht bij ds. Stefan Honing. stefanhoning@gmail.com of 06-48883410